

en faggruppe højest omfatte 2/3 af undervisningstiden.

Spørgsmålet er dog, om vægtningen mellem det almene og det specielle er hensigtsmæssig i en tid, hvor flere nye skoler markerer sig med et specielt emne eller faggruppe. Skal forholdet mellem det almene og det specielle ændres, så de almene fag og emner f.eks. skal udgøre mindst halvdelen af undervisningstiden? Det vil være i overensstemmelse med den praksis, som gjaldt før 1970.

Det fremgår ligeledes af lovgivningen, at kurserne skal være åbne for alle, der opfylder aldersbetingelserne. Mange specialgrupper har forsøgt at oprette højskoler for grupper, der har særlige forudsætninger, f.eks. et handicap. På højskoleområdet har ministeriet gennem mange år afvist at godkende sådanne »specialhøjskoler«. Begrundelsen herfor er, at en folkehøjskole ikke blot formelt, men også reelt, skal være et åbent tilbud til alle.

Skal lovgivningen fastholde, at der kun ydes støtte til skoler med det brede folkeoplysende sigte, skal kravene hertil skærpes, eller skal tilskudslovgivningen åbne mulighed for en øget specialisering blandt højskolerne?

Skal eleverne fortsat bo på skolerne – og hvor store kan skolerne være?

Det, der gør et højskolekursus til noget særligt, er ikke mindst det tætte og intensive samvær i et kostskolemiljø. Det forudsætter, at eleverne og i hvert fald nogle af medarbejderne bor på skolen. Skal dette fortsat være en betingelse for folkehøjskolernes tilskud, eller skal de i højere grad have mulighed for at optage dagelever?

I dag kan op til 15% af folkehøjskolernes elever være dagelever, men reelt er det kun 2-3% af eleverne, der ikke bor på skolen. Spørgsmålet er så, om det kan lade sig gøre at fastholde højskolens særlige miljø, hvis der åbnes op for dagelever i større omfang – eller skal man gå den modsatte vej og mindske muligheden for dagelever?

Højskolerne er normalt et skolemiljø, der huser 50-100 personer. En sådan skolestørrelse har mulighed for at skabe overskuelige rammer for samværet, give et præg af et »fælleshjem« og en reel mulighed for samhørighed og kendskab til alle såvel elever som lærere på skolen. Hvor stor kan en skole være for at bevare denne karakter? Bør der være et loft over skolestørrelse, f.eks. 200 årselever?

Er de korte kurser »rigtig« folkehøjskole?

Hovedparten af elever over 25 år deltager på to-ugers kurser eller kurser af kortere varighed. Disse korte kurser har givet folkehøjskolerne forbindelse med dele af befolkningen, som ellers ikke tidligere har været i kontakt med skoleformen.

Med jævne mellemrum rejses diskussion, om der skal ydes statstilskud til korte kurser, der i nogle tilfælde kan have et »feriepræg« over sig. Der har været forslag fremme om at fjerne tilskuddet fra de korte kurser og overføre det til de lange. Dertil kan siges, at de korte statsstøttede kurser er en væsentlig mulighed for folkelig oplysning til mennesker med vidt forskellige forudsætninger, og som har svært ved at forlade hjem og arbejde i længere tid, men netop bruger en ferieperiode på det.

Det må så være en udfordring til skolerne at sørge for, at de også på de korte forløb fastholder hovedsigtet om folkelig oplysning. Kan diskussionerne i og uden for højskolen være det, der sikrer, at kursernes hovedsigte fastholdes, eller skal staten sætte præcise grænser for, hvad der kan ydes tilskud til på de korte kurser?

Skal der flere 30-60 årige på folkehøjskole?

Et længere højskoleophold på f.eks. én eller to måneder kunne være et godt og tiltrængt pusterum i et ellers travlt liv. I dag har f.eks. beskæftigede i alderen fra 30-60 år mulighed for at bruge uddannelsesorlov til at tage på folkehøjskole. Tilsvarende kan kortuddannede også bruge voksenuddannelsesstøtte (VUS) til dette.

Reelt er de 30-60 åriges muligheder for at komme på et længere højskoleophold begrænsede. Årsagerne kan bl.a. søges i arbejdsmæssige og familiemæssige bindinger. Det er svært at passe et længerevarende højskoleophold ind. Spørgsmålet er, om et sådant fremover i højere grad kan blive et reelt tilbud som led i den livslange læring for de 30-60 årige.

Derfor har de korte kurser fortsat deres berettigelse, da der for de erhvervsaktive er et regulært problem med at få tid. Men ønsker vi, at højskolerne skal have mulighed for at omstille sig til i højere grad også at nå disse grupper med andet end én- og to-ugers kurser, og finder vi, at de lange kurser i dag måske er for lange, må det være muligt med en anden kursusstruktur end i dag, selv om højskoleloven også på dette område allerede i dag er meget fleksibel.